

heemkundekring

**DE**   
**VONDER**  
asten-someren

**SEPTEMBER - DECEMBER 2011**  
**17<sup>e</sup> JAARGANG NR. 3 / 4**

Redactie:

Ad Verrijt, Hemelberg 59, 5721 CP, Asten.  
☎0493-688388 ✉ a.verrijt@kpnplanet.nl  
Piet Aarts, Anneke Blankennagel, Jac Jöris,  
Ricus van Neerven en Gerard ten Thije

Penningmeester:

Bert de Lau,  
Beatrixlaan 9, 5711 AM Someren. tel. 493137.  
Rek.nr. 14.80.77.897.

Gezinsabonnementen: HKK “De Vonder” € 30,00 per jaar.  
Opgeven bij het secretariaat of het Heemhuis,  
Molenstraat 10 te 5711 EW Someren

ISSN 1387-2079

# INHOUD

Van de redactie	pag. 3
Je wordt Asten nooit echt kwijt deel 3	pag. 4
Terugblik op het bewogen leven van een moeder	pag. 6
Geschiedenis van de bedevaarten in Ommel deel 3	pag. 11
Vijf bewogen jaren rondom ons missiehuis	pag. 14
Aan de ouders adviezen n.a.v. de doop	pag. 21
Te voet dur Aasten deel 10	pag. 26



*foto gemaakt in Bokrijk (B)*

## Van de redactie

*Als gevolg van blikseminslag in de PC van het Heemhuis in augustus jl. is de Vonder nr.3 in september NIET verschenen. Deze uitgave komt nu als nr 3/4 in december.*

*Via deze weg wensen wij eenieder fijne kerstdagen en een gezond 2012.*

Als het goed is, is het geen weer om binnen te zitten, maar de Vonder moet u als liefhebber van de Heemkunde toch even lezen. De ervaring van Astenaren die in de moeilijke jaren noodgedwongen hun kostwinning ergens anders hebben gezocht, is altijd iets wat we in bijna al onze families terugkennen. Vaak mooier voorgesteld dan het was, want leedvermaak van de thuisblijvers kan heel pijnlijk zijn. Weg uit Asten, en dat geldt ook voor Someren, is nooit een definitief afscheid.

Heel levensecht en ontroerend verteld is het artikel van Nel van Horrik over het leven van haar moeder Elisabeth. In Peelse armoede opgegroeid en verhuurd aan een hardvochtige boer(in), maar toch goed terecht gekomen in de veilige haven van Peter van Horrik. Zoon van een 300-jarig Somerens geslacht. Schrijfster Nelly is het jongste kind van een lange rij, en kan daarom ver in het verleden kijken. U moet het lezen.

Frans Martens is uitgepraat over Ommel, maar de Ommelse bedevaarten gaan na 600 jaar nog gewoon door. U bent er welkom. De Missiezusters van Asten hebben evengoed als andere Astenaren de oorlog aan de lijve ervaren. Zo ook wijlen zuster Juliana die er als Ana Nescio een goed leesbaar verhaal van heeft gemaakt. Nu deel 3 en dat zal hopelijk niet het laatste zijn.

Een interessant document is de brief die vanwege het Wit-Gele Kruis en de Vroedvrouwenschool uitging naar ouders van een pasgeboren kind. Ouders van toen hadden het heel wat zwaarder dan de ouders van nu. Als het kind al bleef leven, werden de moeders achtervolgd door een moeras van voorschriften. Met een hoog preekgehalte, maar er zaten ook heel nuttige tips bij. Lees met een glimlach. En ook gaan we ons weer vermeien Met de voettocht van Piet Feyen.

*Gerard ten Thije*

# JE WORDT ASTEN NOOIT ECHT KWIJT (deel 3)

*Zestig jaar geleden was een reis naar Australië in de letterlijke zin een tocht naar een andere wereld, een sprong in het duister. Toch hebben velen van onze dorpsgenoten in die tijd deze tocht gemaakt, niet als vakantiereis maar een afscheid voor minstens lange tijd, want je moest er lang voor sparen om weer terug te kunnen, als je dat al zou willen.*

*Heel invoelbaar beschrijft Annie van de Boomen-Strik het afscheid en de verschillende etappes van de vlucht met de PH TREX Soerabaja.*

Het ging toen nog heel simpel, je zag geen politie of gewapend personeel, en de koffers lieten ze in goed vertrouwen doorgaan.



De reis was een belevenis voor ons, we probeerden heel bewust de bekende wereld achter ons te laten. Je kon het mooi zien, de Anton Pieckhuisjes over het land verspreid. Het kanaal waaraan Asten moest liggen,

het deed ons wel iets. Verderop de Alpen, de Middellandse Zee en tenslotte de landing in Caïro. De eerste nacht daar was het wel even slikken.

In Karachi moesten we de tweede dag overstappen en in Calcutta in India nog een keer. De reis van mijn leven, boordevol herinneringen aan prachtige natuur, maar evengoed aan schrijnende armoede, die ik alleen maar uit Missietijdschriften kende.

We landden in Australië in Darwin, maar moesten toen “nog wel even” (3000 km) door naar Melbourne. Het hielp ons dat Jan, van

de Australische Ambassade in Den Haag, een verklaring had dat hij in het verzet had gezeten en zijn broer was gefusilleerd. In zo'n situatie moet je iedere strohalm aangrijpen. Het maakte het welkom in Australië in ieder geval een stukje persoonlijker. In Melbourne, en trouwens in heel Australië, kenden we niemand, alleen Frans Cox die een paar maand eerder gegaan was. Frans had voor ons een hotel geboekt. In het hotel moesten we voor de lunch weg, dus het werd zoeken naar eten.

Restaurants genoeg, maar overal hing hetzelfde lijstje, worst, chips, salade en nog wat inlandse dingen. We hebben er dagenlang van gegeten.

Maar je kon daar natuurlijk niet blijven hangen, we konden na een paar dagen terecht in een hostel voor ongetrouwde Nederlandse immigranten, dat werd geleid door pater Maas, een voormalig missionaris uit Nederlands-Indië. Geen luxe maar er hing daar een heerlijke Nederlandse lucht.

Vandaar konden we na enkele dagen naar de plaats die wij op het oog hadden: Ballarat, een stadje iets groter dan Helmond op enige afstand van Melbourne. Daar zou iemand ons op het station opwachten, onze nieuwe toekomst zou daar beginnen. Maar we hadden nog geen enkele voorstelling van wat we tegen zouden komen. In de trein kwamen we iets meer te weten: een vriendelijk bezorgd echtpaar waarschuwde ons dat we op moesten passen voor oplichters en mooipraters, maar het gaf ons wel een goed gevoel zo maar met de mensen van het land te kunnen praten. Het was zo anders dan in de Nederlands-Engelse les die we gehad hadden, het was een opluchting dat die mensen ons zomaar konden verstaan.



Voor de man op het station was het niet moeilijk om ons, hulpeloos sjouwend met onze zware koffers, te herkennen. Het was de accountant van het bouwbedrijf, die Jan zijn certificaten voor loodgieter moest beoordelen. Jan kon wel aan werk komen, maar hij moest daarnaast een cursus volgen om zijn Australische licentie te halen. Ikzelf had graag in een ziekenhuis gewerkt, daar had ik in de oorlog al ervaring mee gehad. Er was best werk in de verpleging, maar we hadden nog geen verblijfplaats. Om dat op te lossen werd ik in contact gebracht met een gezin met vijf kinderen waarvan de ouders een hotel leidden. Ik kon daar intern komen en Jan kon vier kilometer verder in hun hotel slapen. Een mooie start, maar toen ik in mijn kale kamertje kwam werd het me toch even te veel, en ik probeerde alles wat me aan thuis herinnerde, rondom me heen uit te stallen.

Alles was nieuw, anders dan thuis, maar wat was nu mijn thuis? Je raakt Asten nooit kwijt.

*De terugblik van Anny Strik is voor velen goed herkenbaar, onze emigranten hebben ons hier ruimte willen geven maar hebben het zelf niet gemakkelijk gehad. Wij komen er een volgende keer met uw goedvinden op terug.*

*Gerard ten Thije*

## **TERUGBLIK OP HET BEWOGEN LEVEN VAN EEN MOEDER.**

Door Nel van Horrik

Deze geschiedenis werd geschreven door Nelleke van Horrik de jongste spruit van Peter van Horrik en Elisabeth Linders.

Elisabeth Linders werd geboren in Someren op 5 maart 1884, in een gezin van zes kinderen: Wilhelmus, Cornelius, Elisabeth, Wilhelmina, Johanna en Henrikus. Ze woonden in Someren in de buurt van de Slievenstraat op een klein boerderijtje. De vader van het gezin had geld geleend bij een boer om zijn huisje wat op te knappen. Toen dat karwei klaar was kwam die boer zijn geleend

geld terug eisen. Vader Linders kon dat niet meteen teruggeven. Toen eiste die boer de verkoop van het boerderijtje. Er waren geen sociale wetten om de armen te verdedigen. Door de verkoop raakte de familie haar kostwinning kwijt. Dat was verschrikkelijk voor het gezin. Gelukkig kon de familie een boerderijtje huren van de parochie van de H. Lambertus van Someren. In die tijd werden vaak boerderijen per testament aan de kerk gegeven om de kerk aan inkomsten te helpen. De familie Linders was echter niet aan het einde van haar beproevingen. Een buurman kreeg een besmettelijke ziekte. De buurvrouw kwam vragen aan vader Linders en een andere buur of ze haar zieke man even uit de bedstee konden halen en in een stoel zetten, dan kon zij het bed opnieuw opmaken. Als goede buur werd een dergelijke hulp nooit geweigerd. Vader Linders ging dus helpen. De zieke buurman genas, maar vader Linders kreeg die ziekte en niet lang daarna stierf hij er aan. Het was verschrikkelijk voor moeder en haar zes kinderen, die nog te klein waren om het boerderijtje te bewerken. Gelukkig kwam de kerk weer te hulp. Weduwen- of wezenuitkeringen bestonden niet. Het was de Sint Vincentius Vereniging, die aan moeder Linders een gulden vijftig per week gaf. Daar moesten ze met zeven man van leven: de moeder en zes kinderen. Zeer begrijpelijk dat het armoede troef was. Moeder ging elke dag bij een boer helpen om wat eten te verdienen. Ze kreeg dan een pannetje machinemelk, die terug kwam van de fabriek en waar geen druppel vet meer in zat. Daar kookte ze dan pap van, waar ze een sneetje roggebrood bij aten: hun avondeten. Zo gauw de kinderen van de lagere school af waren, werden ze telkens voor een jaar verhuurd op een boerderij. Er waren geen andere mogelijkheden om een klein centje te verdienen. Op een boerderij hadden de jongens of meisjes dan kost en inwoning en zo had moeder minder zorgen om de kinderen aan het eten te houden. Zo werd Elisabeth, toen ze elf jaar was en de lagere school voltooid had, verhuurd in Vlierden. Er was geen vervoer. Dus moest je er te voet heen en dan bleef je een jaar bij die boer. Het was een echtpaar zonder kinderen. De man had niets te zeggen, de boerin was de

baas. Zij behandelde Elisabeth als een slaaf. Ze had nooit een goed woord voor haar, al deed ze alles, wat de boerin vroeg. Met Sint Petrus op 22 februari, kwam dan je vader of moeder het jaarsalaris ophalen en eventueel een nieuw jaarcontract tekenen. In februari 1896 ging moeder Linders dus te voet naar Vlierden, zo ongeveer 15 kilometer. Op 22 februari bij het ontbijt kreeg Elisabeth van de boerin een snee peperkoek, voor de eerste keer van haar leven. Ze vond hem erg lekker. Toen vroeg die boerin of ze weer een jaar wilde blijven. Die dame had allang gezien hoe goed dit meisje werkte en hoe gehoorzaam ze alles deed wat zij vroeg van haar. Elisabeth zei “ja” vanwege die snee peperkoek. Toen ze even later aan de buurvrouw vertelde dat ze een snee peperkoek had gekregen en die morgen ja had gezegd om nog een jaar te blijven, toen zei de buurvrouw: “Beth je moet met je moeder mee naar huis gaan, die buurvrouw is een heks voor jou en je bent veel te ver van huis. Een heel jaar heb je je moeder en broertjes en zusjes niet gezien. Dat is niet normaal. Je moeder vindt in Someren wel een plaats voor jou. Elisabeth was erg blij met die kordate raad. Ze had voor een heel jaar 12 gulden verdiend en dan kost en inwoning. Die boerin keek lelijk op haar neus toen Elisabeth in het bijzijn van haar moeder zei: “Moeder ik ga met jou mee naar huis”. Gelukkig vond moeder dat goed. Elisabeth heeft niet geweten of die goede buurvrouw haar moeder stiekem gezegd had wat ze dacht van die boerin, die een kind van 11 jaar geen lief woord wist te zeggen. Wat Elisabeth het ergste had gevonden van dat jaar in Vlierden was het volgende voorval. Ze ging iedere zondag na de middag naar het lof in de kerk en de catechismus les. Op een zondag haalde een van de meisjes een valse streek uit tegen een van de kinderen. De dader was een dochter van een rijke boer die meteen zei dat Elisabeth het gedaan had terwijl zij het zelf was. Geen van die meisjes die het gezien hadden durfde te zeggen dat het de dochter van die rijke boer was. Elisabeth was een vreemde arme ziel, dus niet in tel. Zelfs de pastoor wist geen woord te zeggen om de waarheid te vinden. Elisabeth zei natuurlijk dat zij het niet was. Dit voorval was voor Elisabeth zeer pijnlijk. Ze trok de conclusie, dat de armen niet eens



het recht hebben om geholpen te worden door mede scholieren, die waren bang voor het rijke meisje. En vooral de pastoor, die vaak een flinke varkenskarbonade kreeg van die boer, zweeg. De arme was niet in tel. Elisabeth werd in Someren weer verhuurd bij boeren, maar altijd lieve mensen, die hun blijdschap toonden voor haar werk, kortom in een zeer goede sfeer. Over deze jaren heeft ze nooit geklaagd.

Toen ze 25 jaar was ontmoette ze Peter van Horrik, die haar ten huwelijk vroeg. Elisabeth zei hem: “Ik heb alleen mijn eer en mijn kler”. Al wat ze verdiend had was nodig geweest voor haar moeder en het gezin. Dat vond ze heel normaal. Peter antwoordde haar: “Je hoeft niets in te brengen, ik heb een boerderij van tien hectaren, ik heb een vrouw nodig zo gauw mogelijk om een gezin te stichten. Ik ben al 42 jaar, het is hoog tijd daar aan te beginnen. Bovendien heb ik mijn moeder bij mij in huis, die heeft ook hulp nodig. Voor Elisabeth was het een grote opgave, maar van de andere kant een: “Goeie inschiet”, zoals ze ons vertelde. De verlovingstijd was heel kort. Ze trouwden in maart 1909, en op 14 december 1909 werd hun eerste kind Willem geboren tot grote vreugde van Peter, Elisabeth en vooral de moeder van Peter. Willem was, volgens het gebruik van toen, genoemd naar haar man de ouwe Willem van Horrik.

*Rond 1950 heeft een ambtenaar van de gemeente Someren uitgezocht dat de familie van Horrik al 300 jaar geboerd had op die boerderij op de Vlas in Someren. Wat zou Peter van Horrik het prachtig hebben gevonden dat te weten. Elisabeth heeft het nog gehoord voor haar dood in 1956. Ieder jaar kwam er een kind bij: Willem, Jan, Johan, Petrus, Frans, Toon, Maria, Sjef, Bert, Miet, Louis en als laatste Petronella in 1926. De moeder van Peter van Horrik is tot aan haar dood bij Elisabeth en Peter in huis geweest (ongeveer 9 jaar). Zij kon Elisabeth niet goed hebben, omdat zij naar haar mening haar plaats had ingenomen. Ze eiste van Peter altijd de zakjes snoep die hij kreeg bij de boodschappen bij de kruidenier. Oma gaf dan de snoepjes alleen aan Willemke, die naar haar man was vernoemd, de andere kinderen kregen niets. Dat was zeer onaangenaam voor Elisabeth, want de kinderen*

kwamen bij haar uithuilen. Noch Peter noch Elisabeth hebben dit euvel uit de weg kunnen ruimen, het heeft geduurd tot aan haar dood d.w.z. 9 jaar.

Vijf jaar na hun huwelijk is Peter van Horrik ernstig ziek geweest. Ze hadden toen al vier kinderen, bijna vijf. Elisabeth is in alle omstandigheden een zeer sterke vrouw geweest. Ze vond haar kracht vooral in het geloof. Ze had een grote devotie tot Onze Lieve Vrouw Maria, de moeder van Jezus. Als ze vanwege de vele zorgen niet kon slapen, dan bad ze de rozenkrans, en vond weer een paar uur slaap. Dan was ze de volgende morgen weer opgewekt, alsof ze een geweldige nacht had gehad. Op 23 januari 1931 stierf Peter, na een lange lijdensweg. Elisabeth had al haar eerste meisje, Maria, verloren in 1919 en haar zonen Petrus en Louis beiden in 1926. Ze zei vaak: “Als je getrouwd bent kan er veel komen kijken”. Toch bleef ze altijd een zeer gezellige opgewekte vrouw.

In 1938 stierf haar derde zoon Johan, een jaar voor zijn priesterwijding als missionaris van de Paters van de Heilige Geest, aan tuberculose, een ziekte uit die tijd. Deze dood was voor Elisabeth nog zwaarder dan die van haar man. Johan was voor haar de beste van haar kinderen en voor de andere kinderen de beste broer, zo goed zo lief! Ze had kunnen hertrouwen met een weduwnaar maar dat heeft ze niet gedaan vanwege de kinderen. Ze heeft haar zware taak prachtig volbracht. Een dochter en vier zonen zijn gelukkig getrouwd en hebben mooie gezinnen. Drie zonen en een dochter zijn missionaris geworden en hebben hun leven ingezet voor de armen in Afrika. Moeder was trots op haar missionarissen. Toen ik, haar jongste dochter, naar Kameroen vertrok voor zes jaar, was het afscheid zwaar voor haar maar ook voor mij. Ik zei: “Moeder tot over zes jaar, ze antwoordde: “Nee Nel tot in de hemel”. Ze was hartpatiënt en heeft nog drie jaar geleefd. Ik heb haar niet meer teruggezien. Een dergelijk offer hoort ook bij het missionaris leven.

# **GESCHIEDENIS VAN DE BEDEVAARTEN IN OMMEL (deel 3)**

Uit het in 2009 gehouden interview met Frans Lingg komt een indringend tijdsbeeld naar voren van de beleving van het rooms-katholieke geloof direct voor de Tweede Wereldoorlog.

De pastoor bepaalde voor een groot gedeelte wat er moest gebeuren in het kleine dorp Ommel. Samen met hoofdonderwijzer van der Heijden van de lagere school probeerden ze ook de jeugd mee op te voeden. Ouders accepteerden dit vaak volledig.

Pastoor van de Pas deed tijdens het middaguur een dutje en de kinderen mochten dan niet op straat spelen bij de pastorie. Dit gaf te veel herrie. Huub Haazen en Sjef Lingg waren druk aan het “repen” in de Jan van Havenstraat. Ze dachten even niet aan het middagdutje van de pastoor en gingen met hun hoepel in volle vaart de Marialaan in. Toen ze weer omdraaiden wisten ze meteen wat er mis was. Pastoor van de Pas stond hen op te wachten. Voor straf werden ze een tijd lang in het kolenhok achter de pastorie opgesloten. Binnen een dag wist iedereen in Ommel wat er gebeurd was. Zo dienden Huub en Sjef als voorbeeld voor de rest van de jeugd.

Pastoor van de Pas heeft veel gedaan voor Ommel. Hij maakte een bedevaartboekje voor de pelgrims en liet ook een processiepark, het Mariaoord aanleggen (1914). De kruiswegstaties werden veelal geschonken door Helmondse industriëlen. ( o.a. Prinzen, van Glabeeck, de Wit) Twee van deze staties zijn geschonken door de parochie Heeze.

Het bewustzijn van het bijzondere Mariabeeldje werd je al vroeg bijgebracht. Dit gebeurde op school maar ook in de kerk en thuis.

“Tijdens de meimaand was het een drukte van belang. Dan waren de missen om 5, 6, 7, 8, 9 en 10 uur met het lof met processie om half drie. De kerk was in deze maand altijd te klein. Buiten was tegen de kerk een soort kiosk gemaakt waarop ook gepreekt kon

worden. Pater Pachomius preekte daar vaak voor de bedevaartgangers die niet meer in de kerk konden. Als misdienaar moesten we allemaal aantreden en ook verscheidene missen dienen. Na de middag gingen we soms een potje voetballen. Om twee uur naar huis want om half drie begon het lof. Van te voren moesten we nog snel bij Thomes Haazen, een café in de buurt, gloeiende stukjes kool of turf uit het fornuis halen voor in het wierookvat. Tijdens de Meimaand kreeg de pastoor assistentie van verschillende paters kapucijnen uit Helmond. Sommigen bleven de hele maand in Ommel. Ze sliepen dan in de pastorie. Ik herinner me pater Piet nog wel. Op woensdagmiddag ging hij wel eens mee naar het bos om eekhoorns te vangen. Dat was dan zijn verzetje.”



“Vóór de meimaand moesten we met circa acht misdienaars op zaterdag de paden in de pastorietuin en in het processiepark schoonmaken. Schoffelen, harken en blad opruimen. Alles moest er netjes uitzien voor de bedevaartgangers. Met het plechtig lof trok op elke zondag in de meimaand ook de fanfare mee. De rooms-katholieke kerkelijk fanfare was in 1914 opgericht door pastoor Van de Pas ter opluistering van de processies. Om geld te

genereren voor de fanfare werd door de pastoor de ‘Broederschap van Onze-Lieve-Vrouw van Ommel’ in het leven geroepen. Voor de inschrijving in deze broederschap moest men een jaarlijkse bijdrage betalen. Er was ook een offerblok in het Mariaoord waarin geofferd kon worden voor deze broederschap. Bijna niemand wist, dat deze broederschap niet bekend was bij het bisdom en het geld rechtstreeks naar de Ommelse fanfare ging. De grote processie trok van de kerk naar het processiepark en weer terug naar de kerk. “Dit was prachtig,” aldus Frans. “Het Allerheiligste (de monstrans met de heilige hostie) mocht niet op de openbare weg komen vanwege een wettelijke bepaling. Deze droegen we via de pastorie binnendoor over paadjes door de pastorietuin naar het processiepark. Bij de ingang van het park sloten we weer aan in de processie.”

“Het besef van de Mariaverering kregen we met de paplepel ingegeven, in gezinsverband en op school.” Spontaan komt er bij Frans een gebed naar boven: “Pelgrims hier gekomen, zingt uw vreugdezang. Zingt als alle vromen, hier al jaren lang.”

Vóór de oorlog telden enkele misdienaars in opdracht van pastoor Van Erven wel eens het aantal bezoekers van de laatste mis in het park. “We kregen een band om van ordecommissaris en samen met onder andere Frans Berkvens, Jan van de Vorst en Willem van Eijk telden we de mensen. De stoet die het Mariaoord in trok was bij de ingangspoort goed te tellen. Meestal kwamen we uit op ongeveer 4000 personen. Het halve Mariaoord stond dan vol met volk, tot voorbij de kruisberg.”

**Uit: Zeshonderd jaar bedevaarten en processies in Ommel: Waarom?**

Frans Martens, 2010

Wordt vervolgd

# VIJF BEWOGEN JAREN RONDOM ONS MISSIEHUIS (deel 3)

Door Ama Nesciri

*We dachten in een van onze vorige afleveringen dat het verhaal van zuster Juliana – Ama Nesciri – ten einde was maar we waren nog lang niet aan de vrede toe. Vandaar nog een derde en misschien nog een vierde aflevering. Een authentiek verslag, bijna 70 jaar oud, maar het leest nog vlot. Zuster Juliana overleed in 2000*

## **Deel 3: De bakens wijzen naar het Oosten.**

Het was gebeurd!

We zaten in het schip: dus moesten we varen. Seys Inquart zat aan het roer en Mussert mocht toekijken waar 't Schip van Staat stranden zou. In te brengen hadden we niets als lege briefjes en ..... desnoods je persoonsbewijs. Want nu men beweert, dat het in de toekomst plicht zal blijven zo'n ding in je zak te hebben moeten we toch even eerlijk vermelden, dat we deze maatregel mogen beschouwen als een blijvende herinnerring aan het vijfjarig bezoek van onze aanhankelijke Oosterburen. Daarmee kun je niemand omtrent de identiteit van je persoonlijkheid om den tuin leiden; maar toch is het wel eens gebeurd dat iemand er twee of drie had (niemand van ons natuurlijk!). Ook heeft men namen genoemd van personen die thuis een machientje hadden en persoonsbewijzen drukten voor ieder die in nood zat en dat gebeurde nog wel eens! Maar daarover later misschien nog. We hadden dus niets in te brengen dan lege briefjes, maar nee er stonden wel eens nummers of letters op en dan noemde men ze bonkaarten, distributiebescheiden of punten! Jammergenoeg is het hele mysterie der bonnenbeweging voor mij 'n gesloten boek gebleven even onverstaanbaar als Chineesch of Peru-Indiaans.

Wel begreep ik uit de manieren van zuster Genoveva en haar wanhopige opmerkingen soms, dat het zeer moeilijk vertaalbaar was ofwel had het een onaangename inhoud? Ook zag ik zuster

Joanna en zuster Michaël dikwijls het dorp in gaan met het distributieverhaalwerk van zuster Genoveva in de tas en dan bleven ze soms heel lang weg. Je hoorde dan wel eens fluisteren in de verte van “distributiekantoor” en ‘gemeentehuis ‘, maar verder vraag je dan natuurlijk niet, want nieuwsgierigheid is een lelijke ondeugd, nietwaar?

Als ze dan met blauwe bibberneuzen, koud van ‘t in-de-rij-staan weer thuis kwamen, vroeg je maar niet naar ‘t succes van hun tocht, maar dan begon je maar gauw over iets anders. De politiek bijvoorbeeld, want die stond en bleef in het brandpunt van de belangstelling. Ja, ook binnen de heilige kloostermuren klopten de harten warm voor het wel en wee der benauwde Nederlanden! Op een middag, kort nadat de “Herren” ons hadden te verstaan gegeven dat we de Berlijnse tijd moesten invoeren, en wij heel gehoorzaam (omdat we niet anders konden) de klok veertig minuten hadden vooruit gezet, toen werd ‘t vaderlands gevoel ‘n keer te machtig om te verkroppen. Spontaan zette iemand in de recreatie het Wilhelmus in en plechtig zongen allen mee. Hoe konden wij ook weten dat vaderlandse liedjes verboden waren, als ons dat niet officieel was meegedeeld? Zelfs Zuster Margaretha, die van dat verbod op de hoogte was, deed als een goed Nederlands Marechaussee die door geen mof gezien wordt: Ze liet niet alleen het euvel ongehinderd toe, maar zong zelf dapper mee. Na ‘t Wilhelmus sprong uit een andere hoek de “Zilveren vloot” van wal, daarna nog een andere, de voorraad was bijna uitgeput toen Moeder in allerijl naar boven kwam om te zeggen dat we gauw moesten ophouden, want: dat was strafbaar!

Nou, voor die middag was het niet erg, we waren nu toch ongeveer hees; voor de volgende keer zouden we er wel wat anders op vinden!

Enige weken later, toen we van onze Zondagse tuinwandeling terugkeerden en samen op de buitenplaats stonden, klonk plots boven het stemmengeromezemoes op de wijs van “Oranje boven!”:

*“’k Mag niks zeggen,  
’k Mag niks zeggen:  
leve je weet wel wie!”*



En zonder verdere omwegen viel 't ganse koor bij, dat 't klonk als een klok door de heldere winterlucht. “k Mag niks zeggen!” Vol enthousiasme zongen we ons oranjelied op ondergrondse woorden maar voor iedereen vertaalbaar!



Moeder – ons Moeder was wéér niet bij die uitval van het onverstand harer kinderen – Gods Voorzienigheid gunde ons dit pleziertje weer – Moeder sloeg de schrik om het hart toen zij die veelzeggende melodie door de lucht hoorde galmen. “Als nu de buurvrouw met haar hartstochtelijke voorliefde voor alles wat ‘Deutsch spricht’, maar geen grünen op bezoek heeft!” moet haar vermoedelijke bezorgdheid haar wel hebben ingefluisterd. He-laas, onze pret mocht weer niet lang duren, maar nagenieten doe je stillekes toch en de volgende week zouden we wel weer iets anders hebben opgedaan. “Die verfluchten Holländer”, moet onze Volks Kommissaris ‘ne keer gezegd hebben. Als hij met de Astense zusters te maken had gehad, zou hij misschien nog lelijker woorden hebben gebruikt. Want hij deed met al zijn trawanten toch zo goed z’n best voor ons: ze zorgden dat er ruimte kwam in



onze fabrieken en opslagplaatsen door alles wat daar in de weg zou kunnen liggen voor goed op te ruimen. Zij zouden wel zorgen dat alles terecht kwam. Ze hielden toezicht – kosteloos – op alle koeien en paarden en varkens en kippen, er dreigden er volgens hun opvatting te veel te komen in de veestapel, dan mochten de boeren gratis hun koeien leveren!

Ze droegen zorg voor de volksgezondheid: je moest vooral slank blijven; heel edelmoedig vergaten ze die maatregel voor zichzelf: als je magere Duitsers tegenkwam, begon je aan z'n identiteit te twijfelen. Wat een mooie karaktertrek om zó zichzelf te kunnen vergeten!

Dan ook nog: onze geestelijke gezondheid ging hun zeer ter harte: 'n Cultuurkamer werd opgericht en alleen háár producten verklaard tot waardige bijdragen onzer beschaving.

Naar de radio luisteren was al heel funest: inleveren was de enige afdoende maatregel; de nazi's alleen werden geacht in den waren geest te kunnen toeluisteren. Later bleken ze die kunst toch niet heel zuiver te verstaan en werd hun te kennen (verstaan) gegeven dat men dat ding voor hen zo lang in Duitsland zou bewaren!

Dan mocht onze Nederlandse jeugd nog Duits leren op school, maar ze leerden in vier jaar niet zoveel Duits als later in vier weken Engels. Ook echte Duitse films kon je gaan zien als je wou. In Deurne draaide de film: “Kerkvervolging in Rusland” en er waren precies... tien toeschouwers. Overal werd zorg voor gedragen: auto's, fietsen, je mocht ze gratis inleveren; ze werden zelfs aan huis opgehaald.

Ja, daar heeft zuster Tarcicia een droevigen dag aan beleefd!

Moest nu haar mooie autootje ook al ten prooi vallen aan de roofzucht van onze vijanden? In die dagen heeft ze stof gehad om de onbestendigheid van aards geluk te overpeinzen.

Want het mooie wagentje dat zij nog maar zo korten tijd over de Liesselse wegen bestuurd had, dat haar al zoveel vermoeienissen bespaard had, want de Peelwegen zijn zo eindeloos lang en haar adem zo kort, vooral als de modder kniedik de weg onveilig maakte; het wagentje werd gehaald.



Niemand vroeg er naar of het moest dienen om jonge moeders en kleine baby's te rijden of hoeveel zieken er nog bezocht moesten worden, 'n uur ver de rimboe in.

“Beschlagname!” en het dierbare autootje verdween in de richting van alle auto's: het Oosten!

Zuster Margaretha, praktisch als altijd, vond dat je er niet om moest treuren, maar het was toch wel jammer van het smokkelwagentje, dat clandestien menig vet brokje vervoerd had, en jammer vooral van de goeie banden die er nog op lagen. “Die had je er toch nog wel af kunnen nemen!”

't Was te laat. Ons wagentje snorde voort onder de greep van de Duitsers en kwam niet meer los. Wellicht is het gesneuveld aan het Russische front. Maar als zuster Tarcicia een van z'n stambroeders ziet, denkt ze misschien nog wel eens: “Das war einmal!”

2 augustus 1942: Er moest ook koper ingeleverd worden. Alle hoeken van het huis werden afgezocht om koper te vinden en wonderlijk op den zolder vond je nog het meest: een oude fiets-

pomp, wat rommel: dat was ons koper in te leveren bij de Duitse weermacht. En het mooie, bewerkte koper van het Missiemuseum dan, en de rest? Spoorloos verdwenen! Maar deze keer niet in oostelijke richting. En geen haan heeft daar ooit naar gekraaid. Als ze ons geestelijk heil op 't oog hebben gehad en ons de ont-hechting van 't aardse wilden komen leren, dan hebben de Duit-sers bitter weinig succes gehad: want hoe meer ze wilden hebben, hoe meer er “onderdook” en hoe minder we kwijt wilden zijn.

Behalve ons autootje heeft ons Missiehuis op materieel gebied van de Duitsers niet veel schade geleden, uitgenomen nog de St. Antoniusbode, die evenmin als andere religieuze tijdschriften ge-nade kon vinden voor moffiaanse ogen. Den tweeden september 1941 kwam het verbod tot uitgave. 't Was erg. Maar door de kra-nige en edelmoedige houding van onze zelatricen bleef 't grootste deel van onze abonnees getrouw.

De geweldige schade aan het Moederhuis en de bijhuizen, tenge-volge van de oorlogshandelingen laten we nu natuurlijk ook bui-ten beschouwing.

Wel kwam schraalhans dikwijls om de keukendeur loeren, maar zuster Oda en zuster Henrica deden hun best om hem de deur uit te jagen.

Ook zuster Margaretha die als econome het best op de hoogte was met de vooruitzichten op 't gebied van ons aardse welzijn, zag zich genoodzaakt de Koninklijke deugd van vrijgevigheid te besnoeien en er een huismoederlijke zuinigheid voor in de plaats te stellen.

En, ocharm, als ze je dan weer zag aankomen om 't een of ander, dan sloeg haar de schrik om een onafwendbare weigering om het hart, en om die af te wenden, gaf ze zich maar slag en stoot over: “zuster, ik heb niks meer!” En zo vast groeide die uitdrukking op haar lippen, dat zij die nu (1946) nog prevelt als ze gedachteloos of verstrooid toelustert, terwijl je haar probeert duidelijk te ma-ken dat je dit of dat nodig hebt. Zo kan 't haar gebeuren, dat plots de herinnering aan een of ander verborgen hoekje helder voor

haar geest staat, 'n hoekje waar misschien nog wat verborgen zit.... En op een gegeven ogenblik, terwijl je op niets bedacht bent en al lang berust in je lot, dan valt je het gevraagde als een welkome gave Gods in de schoot. En als je dan opkijkt, terwijl je dankbaar “Deo Gratias” roept, zie je in de verte haar blauwe schort weg fladderen, want ze heeft het te druk om op dankbetuigingen te wachten.

Gelukkig dat het nu weer zo is; maar een paar jaar geleden heeft ze werkelijk op zwart zaad gezeten: toen was de lappenkist leeg en de bodem van de vetpot even droog als de Rode Zee bij de doortocht van de Joden. Toen was het echt waar als ze met een gezicht van Adam-in-Ballingschap prevelde: “Ik heb niks meer!” Maar toch: zo héél vaak is het niet gebeurd: Eén vrouw is duizend mannen te erg!” zei Vondel, en dat woord geldt ook voor onze Vicares. Geholpen door onzen trouwen Driek en een paar onverzaagde keukenzusters, beraamde zij menig koen plan, dat wel een gevaarlijke kant had meestal, maar ook een goede en daar was 't maar om begonnen: de inwendige mens bleef op krachten!

Zo gebeurde het op een keer dat zuster Catharina van 't verplegingswerk in de wijk thuiskwam en meedeelde dat men haar een hartig stukje hoofdkaas had aangeboden maar dat zij het niet had durven aannemen uit vrees voor controleurs. Die heren waarden allerwegen rond met vorsende ogen en had je iets aan de hand, al was 't maar een knikkerzakje: het werd betast en doorgesnuffeld. Geen wonder dus dat zuster Catharina op zulk vervoer niet gesteld was. Maar de hoofdkaas moest gehaald worden. Driek nam weer moedig en edelmoedig dat baantje op zich. Op een winteravond en per fiets – och 't leek niet zo'n reuzentoe.

Toen het donker was reed hij naar de boer en al gauw was hij weer op de terugweg met 't goed ingepakte stukje. Alles ging goed... tot hij midden in het veld 't gevaar zag naderen in de gedaante van twee marechaussees. Welke weg nou ingeslagen? Hoe hij zocht links en rechts, er was geen zijweg te vinden. Teruggaan? Nee, dat kon ook niet, want dan kregen die twee zeker ach-

terdocht als ze die nog niet hadden. Maar Driek was niet voor één gat te vangen! Met een zwaai is ie van de fiets en van de weg af, legt de fiets aan de kant, z'n jas over de smokkelwaar... gaat zelf op z'n hurken in de sloot zitten! Ziezo: als nu die kerels nog niet begrepen hadden wáárvoor hij van de fiets afmoest! Ze kwamen naderbij en ze begrepen het! Ze vonden het wel erg onfatsoenlijk en dan zo maar langs de weg, maar omdat ze zelf zo fatsoenlijk waren liepen ze maar gauw door, tot grote verlichting van Driek die vlug zijn jas weer aanschoot en op z'n fiets verdween in de richting van de Kanaalstraat.

Maar dit was eigenlijk maar een kleinigheidje; hij durfde ook wel iets groters aan.

Een van onze twee koeien was aan het verouderen. Al dikwijls hadden we onderdanig gevraagd om verlof tot slachten maar telkens zonder succes. Toen 't lang genoeg geduurd had werd besloten: "We doen 't toch!" En 't gebeurde. In het holst van de nacht heeft de koe haar laatste adem uitgeblazen. Gelukkig is er nooit iets van uitgelekt, anders had er een half jaar concentratiekamp aan vast gezeten, en dat stond gelijk met vroeger levenslang. Al wezen de bakens naar het Oosten, nog menigmaal gelukte het om iets tegen te houden dat óók voorbestemd was, in die richting weg te drijven.

### **Korte inleiding voor de volgende 4 pagina's.**

In de nalatenschap van de schoonmoeder van Jo Gehem kwam onderstaande, 85 jaar oude tekst te voorschijn.

Vanwege het taalgebruik is het misschien wel aardig om deze tekst hier af te drukken.

*Aan*  
*de R. K. Ouders bij den H. Doop van hun Kind.*

*Gelukkige Ouders,*

Hartelijke gelukwensch met de geboorte van Uw kind, dat nu door het H. Doopsel een kind van God is geworden.

Wij wenschen U toe kracht en sterkte naar ziel en lichaam, om de zware taak van de opvoeding van Uw kind blijmoedig te volbrengen. Streeft ernaar om onder Gods bijstand Uw kind te vormen tot een braaf Christen, maar ook legt er U op toe om het lichamelijk zoo gezond mogelijk te doen zijn.

De moeder vooral heeft in de eerste levensjaren van het kind een zware verantwoordelijkheid. Houd U daarom aan de volgende voorschriften, welke, behoudens mondelinge afspraak, „in 't algemeen” gevolgd kunnen worden.

### REINIGING.

Het kind elken dag eenmaal **geheel** afwasschen en in het badje afspoelen.

Zorg voor:

1. Zacht, zuiver, goed warm water.
2. Zachte zeep.
3. Oude, zachte doeken om af te drogen.
4. Een zindelijk teiltje of kuipje, wat **alléén** voor het kindje wordt gebruikt.

Het kind geregeld **vóór** elke voeding een droge luier geven.

Als de huid rood wordt, dan :

1. Afwasschen met zoete olie; geen water.
2. Aanstippen met boorzalf.
3. Zoo noodig, meerdere malen een droge luier geven.

### KLEEDING.

Men trekke het kind niet meer aan dan :

1. hemdje ;
2. borstrokje ;
3. katoenen luier ;
4. wollen luier



## WIEG.

Het kind een **eigen** bedje geven, niet bij de moeder in bed. Denk aan het gevaar van dooddrukken. Ook niet bij de anderen in bed voor gevaar van aanstekelijke ziekten, hoesten, enz.

Het kind toedekken met één of twee **wollen** dekentjes, niet met een kussen.

Bij **koude** een warme kruik in de wieg, de kruik in een kous. Denk aan het gevaar voor verbranden.

Bij **warmte** opletten; het kind mag **nooit** zweeten; de dekentjes dan afnemen.

De wieg in een frissche kamer plaatsen, niet in het felle daglicht en niet te dicht bij de kachel.

Dus: niet te veel, niet te weinig licht.

"	"	"	"	"	"	warmte.
"	"	"	"	"	"	lucht.

## FRISSCHE LUCHT.

Bij mooi weder met het kind naar buiten gaan, niet stilstaan, maar lopen.

Desnoods het kind in het bedje buiten zetten, in de schaduw, uit den tocht.

## VOEDING.

**Natuurlijke** voeding, **borstvoeding.**

7	uur	's	morgens,
10	"	's	morgens,
1	"	's	middags,
4	"	's	middags,
7	"	's	avonds,
10	"	's	avonds,
1	"	's	nachts.

Na twee weken het kind 's nachts niet meer voeden (dus **niets** geven, ook geen suikerwater).

Het moet dan slapen van 10 of 11 uur 's avonds tot 6 of 7 uur 's morgens.

Na 6 of 8 weken het kind langzaam wennen aan 5 maaltijden.

De uren zijn dan als volgt:

7	uur	's	morgens,
11	"	's	morgens,
3	"	's	middags,
7	"	's	avonds,
10	"	's	avonds.

Bij elke voeding geeft men het kind één borst.

Bij **voorbeeld** ·

Het kind mag een kwartier, hoogstens 20 minuten drinken. Zorg, dat het kind **doordrinkt** en niet inslaapt.

De moeder moet er zelf op letten, of het kind te veel of te weinig krijgt.

Drinkt het te **veel**, dan korter laten drinken, bijvoorbeeld 10 minuten; drinkt het te **weinig**, dan beide borsten bij één maaltijd geven.

Dus wanneer het kind de eene borst *geheel leeg* gedronken heeft en het geeft door huilen te kennen, dat het niet genoeg heeft, dan de andere borst bijgeven. Men moet er steeds op letten, dat men dan de volgende voeding begint met de borst, welke men het laatst bijgaf; bijvoorbeeld:

7 uur rechter borst geheel leeg,  
linker borst bijgeven.  
10 uur linker borst leeg laten drinken,  
rechter borst bijgeven.

Heeft het kind aan twee borsten *nóg* niet genoeg, dan aan den dokter raad vragen. Dus **NOOIT** op eigen inzicht, **zonder** raad van den dokter het kind van de borst af doen of er iets bijgeven.

Wanneer de moeder buitenshuis **moet** gaan arbeiden, dan is dit **geen** reden om het kind van de borst af te doen. Wanneer de moeder ernstig wil, dan kan zij het kind toch aan de borst houden. Zij geeft dan 5 maal de borst.

Bijvoorbeeld:

's morgens **vóórdat** de moeder naar haar werk gaat;  
's middags als de moeder thuis komt voor het middagmaal;  
's avonds als zij thuis komt van haar werk, en dan 's nachts nog 2 maal. Het kind heeft dan zijn 5 maaltijden gehad en went spoedig aan deze regeling.

Prent het volgende **diep** in uw geest.

Voor het kind is het eerste jaar het moeilijkste en gevaarlijkste. Is het kind *éénmaal één* jaar oud, dan is het meestal gewonnen voor een lang leven.

*Waak* dus in dat eerste jaar *vol zorg* over uw kind.

Geef uw kind, wat het **noodig** heeft en waar het **recht** op heeft, dit is:

1. De melk van zijn **eigen** moeder, dus de borstvoeding. De fleschvoeding is en **blijft** altijd een **groot gevaar** voor het leven van het kind of kan het plotseling worden. Geef uw kind zoo mogelijk 9 maanden niets anders dan de borstvoeding, en uw kind zal gezond en krachtig opgroeien. **Zij** is ten volle moeder, die haar kind **zelf** voedt.

Denk aan het gedichtje:

Zij die haar kinderen baart,  
Is moeder voor 'n deel.  
Zij die haar kinderen voedt,  
Is moeder voor 't geheel.



## REINHEID.

Wees zindelijk op het lichaam van uw kind, op zijn kleertjes, op zijn beddegoed, op uw eigen handen, wanneer u met het kind bezig is.

3. Zorg dat het kind in den winter niet te koud en in den zomer niet te warm is.
4. Verwen uw kind niet; denk aan **regelmaat** en doe alles op **vaste uren**.
5. Is uw kind ziek, ga **niet** naar de buurvrouw maar naar den **dokter**.

R. K. VROEDVROUWENSCHOOL  
HEERLEN.

## TOT BESLUIT.

Moeder, **denk ook aan uw eigen gezondheid**, ter wille van uw kind. Houd behoorlijk rust, wacht U voor te vroegtijdigen zwaren arbeid.

Vooraf ook, Moeder, **onthoud U**, als gij zelf uw kind voedt, **geheel van alcoholische dranken** (bier, wijn en sterken drank).

Het is niet waar, dat alcoholische dranken (b.v. Trappistenbier) de melkafscheiding bevorderen; wel zijn zij zeer schadelijk voor den zuigeling, die er stuipen en andere **zenuwziekten** van kan krijgen.

Hebt gij u niet reeds in de zwangerschap van deze dranken onthouden, doe het dan ten minste nog na de geboorte van het kind, zoolang gij het zelf voeden moet.

Waak met de grootste zorg, dat elke alcoholhoudende drank (jenever, brandewijn, bier, wijn, anisette en dergelijke) van de lippen van Uw kind verwijderd blijft.

Volg deze voorschriften nauwgezet. Dan eerst moogt gij, als, ondanks al uw zorg, ziekte of dood uw kind zou treffen, U troosten met de gedachte, dat gij uw plicht hebt gedaan en God het zoo heeft beschikt.

't Is onze welgemeende wensch, dat door uwe zorg en met Gods hulp uw kind moge opgroeien gezond en gelukkig tot heil der Kerk en der Maatschappij.

De Hoofdbesturen van :

het Wit-Gele Kruis	}	Bisdom 's-Bosch.
den Mariabond		
den Drankbestrijdersbond		

# TE VOET DUR AASTEN (deel 10)

Verteld door **Piet Feijen**.

*In de jaren 80 van de vorige eeuw wandelden leden van de Bond voor Ouderen onder leiding van hun voorzitter Piet Feijen, door Asten. Zij maakten een overzicht van Asten van ongeveer 1920 tot 1985. Velen van u zullen zich de mensen, hun beroepen en hun eigenaardigheden nog wel herinneren. Ook de behuizingen en straten van die tijd. Al is het nog niet zo lang geleden, er ligt hier misschien een taak tot navolging zodat ook het nageslacht aansluiting kan vinden met het huidige Asten. Van wat verloren ging en er bij kwam.*

Dè ons maandelijks verhaal nie altijd vur iedereen duidelijk is, was ons bekèent. Mer as ze dan informeerden bij ons, (Senioren), kwamen ze er gewoonlijk wel àachter. Mer mi de "hèél" uit ons vurrige verhaal was dè wâ moeilijker en dè vraagt dus um wâ duidelijkheid. We zijn op informatie uitgestapt, zô âs dè heurt, en twee aauw eerlijke mulders vertèelde er 't volgende van. Mi d'n oliemeulen werd koolraopzaod gemalen (geplet), de raopolie werd opgevangen en van wâ t'r overbleef, werd mi 'n handpers koek gemaakt, en dè waar goei voer vur het vee.

Um dè de koeken an de zijkanten nie altijd gaaf waren, werden ze met een groot mes wâ bijgefattoeneerd en d'n afval waar dan vur d'n mulder. Dè t'r hier en daor wâ meer afviel dan nôdig waar, is begrijpelijk, de mulder z'n vee moest ôk eten. Het werd bewaard in 'n aparte meelkuip, die 't daglèecht nie mocht zie en van daar de naam de "hèèl". De hèèl van de korenmeulen kwam uit 't Limburgse. Daor betaalde de boeren 't maalloon liever in natura dan mi geld. De mulder hâ dan 't rèecht, um 't maalloon te scheppen van 't gemalen meel. De toegestane hoeveelheid werd bewaard langs de maalstoel, mer ôk hier werd wel 's meer geschept dan geoorloofd was en dè kwam in de hèèl terèecht. Mer ja, de kat op 't spek, niewaor ?

Zeker is, dè 'ne goeie mulder an zo'n praktijken nie mee di, want dan was de fam. Ferd.van Stekelenburg gin eeuw of langer mulder geblivven.

Bij Köbuskes hâ 't stel besloten op d'n derde Zondag van de volgende maand mer wir bijin te kommen, want ze zouden nog wel enkele Zondagen nôdig hebben vur dè ze Teurp 's goe hân bekeken. En zeker as er wâ grappen bij kwamen zô âs die van 't toneel. Pirke zi, dè 't gin kwaod kôs âs t'r iedere keer iemand uit de buurt meeinging. Graad van Graarden Hannes hâ al iemand vur de volgende keer. Pirke wô al mee weten wie dè was, mer Graard zi, "Ge wàacht mer af".

Fred hâ ôk 't een en aander vertèeld over de "Schutsekker" die kort bij de meulen lag (naw wônt er de fam. Geert Strijbosch) en wôr s'zondags de voetbalclub N.O.A.D. Dè betekend, "Nooit Ophauwen Altijd Durgao", zi Pirke, en dè doen ze ôk, desnoods mi de kamassen an. Dè hebben die Hellemonders van d'n Oliemeulen en uit het Haagje wel ondervonden.

Ze hân nogal wâ te bepraoten gehad en waren ze van Köbuskes rèecht nô huis gegao. 't Vrouwvolk keek er ààrig van op, mer makt er ginne praot over.

Zô âs altijd, waren ze pront op tijd bij de "Schutsekker", alleen Graard was er nog nie, mer 't duurde nie laang of daor kwam ie ân, mi Kobus Geboers, die bij de geminte werkte en heel Aasten kèende en ideeen wist te wonen.



We zallen mer opstappen, zi Kobus. Ge bèent hier in de Lindenstraot. We zallen links beginnen en dan ôk wir links terug gao. Hier wônt Marinus Snijders. Die is afslager bij de Notaris, hi 'ne vishandel en vent mi bromollie. Hij hi ôk 'n schon huishauwen, mi veul vrouwvolk. En dè is Jup Snijders die postbooij is, ôk 'n schôn huishauwen hi, mer 't meste mansvolk. Hier wônt de fam. van Schayk en dan Willemke van Gorp, die getrouwd is mi de weduwe Bakens. Hij is machinist op de strohulzenfabriek daor van Caron. Hier op 't huukske wônt Graard Bouwmans. Dè is de Sinte Petrus bij Tures, want hij hi de sluttels van de fabriek in d'n Driehoek.



*foto: Marinus Snijders 1925*

En hier zijn we bij de St. Jozef van de Lindenstraot, want 'ne schönere baard kan d'n echte nie gehad hebben. In d'n Burgerlijke Stand sti tie te boek as Willem Frencken. Beth Gielissen, die familie is van Sjaak en Toontjes, dus ôk 'ne Wiel, woont hier. En dan kriegten we Graard, Nard, Cornelis en Johan Bemelmans, allemaol schilders, waarvur dochter Trees 't huishauwen du. Di groot huis daar is van de tram wegmaatschappij "De Meijerij" en daar in wônt Sjef Wouters. Hij moet 'n vurnaam man zijn, want iedereen zi "meneer Wouters". We gaon langs de zelfde weg





terug en dan is hier de Nederlands Hervormde kerk. Daor wônt 'ne konducteur van d'n Tram, Dirk Buunk, n'n bèeste mens. Jan



Driessen is z'nnen buurman. Dan kommen we bij Kareltje Verdonschot. Hij kan praoten as Brugman en dè is mer goe ôk, want hij is verzekeringsman. En hier wonen wij, zi Kobus, en onzen buurman is Hubertje Verdonschot, die veul gi vissen in de Ao.

"Dan is dè zeker dè menneke dè wij 's getroffen hebben toen we ons streuf an de Ao hebben opgegeten, zi Ties.

We zallen de Langstraot tot an de Meulenstraot er nog mer bij vatten, zi Kobus. De elf huishauwens hier wonen wel wâ kort bijin en de huiskes zijn nie te groot, mer 't is wel 'n goei buurt. Lens Cortooms en Corneliske van Goch wonen daor. En hier Jan Kwartan. Daor wordt van vertèeld, dè tie nô pastoor Smits ging um te zeggen dè tie wou gaon trouwen. Mer toen die heurde hoe aauwd de aanstaande van Jan was, merkte ie op; "maar Jan, ze is nog zo jong". Ze wordt vanzelters oud, meneer pastoor, zi Jan. En ze is aauwd geworren.

Tönna Derks wônt hier alleen en dan hebben we daor Ties en Mieke Boerenkamps. Ties hi 's Zotterdags 'n scheerbaan en dur de week knipt Mieke haor. En 'n bietje van de weg af, daor wônt Graard Verdonschot, die er veul mi de hondenkaar op uittrekt. Dan hier op het huukske Graard Hurkmans en z'n buurvrouw is Leenke Meesterburrie. Mer ze zeggen Leenke gat. Waorum dè weet ik ôk nie. Pietje Berkvens is d'n buurman van Thiele Koppens die van Vosselen hier is kommen wonen. Dè was 't zô wâ, zi Kobus, en naw doew ik op huis an.

Graard vroeg of ie nie efkus meeinging nô Franskes, waor nogal wâ volk was dè veul plezier hâ. Pirke moest daor 't zeen van weten en zo werd het verhaal over Driekske's nog 's vertèeld. Nô de lèeste mis was dè 'ne vâaste klant en hij pruufde mi smaak z'n borreltje.

Mer ôk mi plezier zong ie dan 'n loflied mi 't refrein; "Falderaldera, kie, kie, Victoria". Hij was ôk bij de zangers van de Heilige Familie, mer hij ging ôk wel 's van Franske's uit nô (naar) de Heilige Familie. Zo ôk die zondag. Hij ging zô âs altijd op z'n vaste plats zitten, tussen de aander zangers vur de communi-bank. De Kapelaon hâ schon en laang geprikt, mer toen de preek uit was en er wâ lèven gemakt werd, sprong Driekske, die blijkbaar wâ hâ zitten doezelen, ineens op en zong uit volle borst de kèèrk in; Falderaldera, kie, kie, Victoria, en hij zwaaide mi z'n hènntjes. Iedereen hâ gèèr meegezongen, mer dè durfde ze nie, mer lachen moesten ze wel. Dè de Kapelaon er anders over dààcht, was wel an um te zie. Ok schijnt ie latter nog bij Driekske's thuis te zijn geweest, mer dè was 'n onderhoud mi gesloten deuren. Hij was wel bij de zangers geblivven, mer as 't Heilige Familie was, ging Driekske nô de lèeste mis rèècht nô huis.

Ze waren nie laang bij Franske geblivven, want Pirke hâ gevraagd, of ze efkus mee nô 'm thuis gingen, want hij hâ wâ te zeggen wâ nie zo krek café praot was. Pirke's vrouw hâ er blijkbaar op gerekend, want de koffie stond klaor en de keinder waren te bed. Nô de koffie zi Pirke, we zijn blij dè gellie er bèènt, want ik heb iets te zeggen wâ te maken hi mi dè gevalletje van Vastelaovonddinsdag, ge wit wel, dè van Bruno onzen hond, de fret en 't knijntje en worvur ik de assen uit moet dragen. Ge wit dè ik onschuldig was, mer d'n Officier van Justitie dààcht dor anders over en ik krèèg dertig daag hechtenis. Naw heb ik van d'n Burgemister bericht gehad, of ik me op d'n dertiende, en dè is Woensdag, vrijwillig wil melden bij de administratie van het huis van bewaring in Remeund, ter voldoening van die dertig dagen hechtenis. As ik me vrijwillig meld, zal er wijter gin politie àn te pas kommen en dan blie 't onder ons. En dè is 't bèèste, want; wat niet weet, wat niet deert.

Het is durum 't bèèste, dè ik Woensdag op Remeumd an doew. As Toon van Narus-ome 't grof wèèrk kumt doew, kunnen Miet en de jongens 't aander wel an.

"Op mij kàànde rekenen", zi Toon.

"En op ons allemaol", zi Ties as 't moet. Mer 't bèeste zao zijn, as we, vur de buurt en aander belangstellende, Pierke's ergens konden gòn laoten werken. Dan blie 't allemaol onder ons.

Miet wist de oplossing. Onze Jochem is in d'n Ospelse pil grond an 't ontginnen en daor zal Pirke enkele weken goe van pas kommen.

Ze gingen no huis. Miet schrùwde zachtjes um dè Peer zo'n goei vrienden hâ en Pirke ging Dinsdags in tijd nò Jocheme.

Nô dè zwaor werk bij Jocheme, waarvan iedereen afwist, hân ze Pirke's thuiskomst wâ geviert. Van de verdienste bij Jochem-ome hâ Pirke wâ speulgoed mee gebraocht. Miet hâ getrakteerd en ze spraken af, dè ze vur 't vervolg van hunne voettocht Zondags bij het boter-fabriekske bijin zoude kommen. Ties hâ Jan Vaalman bereid gevonden hun leidsman te zijn.

*Wordt vervolgd*

*Een 'vertaalde' versie van een gedichtje van C. Swannenbergh*

**"Gonnie wao op de ponnie,"  
zi Tonnie,  
mer da konnie, want hullieje  
ponnie wonnie.**

Cees Verhagen

Met dank aan Louis v.d Bosch



# VRIENDEN VAN HEEMKUNDEKRING DE VONDER

Acfis Business Centrum, Ter Hofstadlaan 75, Someren  
Hr. en Mevr. van Acker, Hombroeckstraat 1, Asten  
Hr. en Mevr. J. Brens - van Horssen, De Loo 4, Ommel  
Electro Technisch Buro Willem Bos, Trasweg 5, Someren-Eind  
Bouw-Timmerbedrijf Cortooms-Verberne, Molenakkers 5, Asten  
Fysiotherapie Campanula (Theo Lankhorst), Floralaan 22, Asten  
Gianotten Adviesburo, Witvrouwenbergweg 8h, Someren.  
Aannemersbedrijf Geven BV, Ommelseweg 48, 5721 WV Asten.  
Wil Hoebergen, Belastingadviesgroep Asten, Julianastraat 2, Asten  
Isobouw Systems BV, Kanaalstraat 107, Someren.  
Van Kaam Netwerk Notarissen, Postbus 111, Someren  
Notaris Kessels, Wilhelminastraat 30-32, Asten  
Larco Conserven Someren BV, Industrielaan 10, Someren..  
Leenen Someren Beheer BV, Dr. Einattenlaan 28, 5711AW Someren  
Garage Linden, Ter Hofstadlaan 140, Someren.  
Beheermij van der Loo, Markt 10, Asten. (Postbus 13, 5720 AA)  
Wijnen Bouw en Service BV, Dorser 2, Someren  
Frank van Stekelenburg Assurantiën, Hofstraat 25, Asten  
Makelaardij Strijbosch, Hofstraat 24, Asten  
Hr. en Mevr. de Wit, Speelheuvelplein 4, Someren  
Mevr. Wijnen, Speelheuvelstraat 41, Someren  
Hr. en Mevr. v.d. Zanden, Jan v.d. Diesduncstraat 17, Asten

Dankzij de Vrienden en donaties van het Van der Loo Fonds, Rabobank Peelland en ONA heeft de Heemkundekring interessante projecten kunnen uitvoeren.

**Vrienden van de Heemkundekring maken onze activiteiten mogelijk.**  
Hebt u interesse ? Info: bestuur Heemkundekring De Vonder (zie pag.2)